

07/12/2021

Els científics es mostren moderadament optimistes sobre la recuperació ambiental de la llacuna cremada del Ter Vell

No descarten que si es compleixen determinades condicions, l'efecte sigui regenerador i en millori l'estat ecològic

Tècnics de l'Institut d'Ecologia Aquàtica (IEA) de la UdG estan fent un seguiment de l'impacte ocasionat pel devastador incendi que el 7 de novembre va calcinar l'emblemàtica llacuna del Ter Vell, a l'Estartit, qualificada com a reserva parcial dins del Parc Natural, pel seu elevat valor ambiental. Malgrat que cal esperar uns mesos, i especialment aquesta primavera, per veure com es comporta el sistema i quina és la seva resiliència, no descarten que en poc temps l'espai pugui recuperar plenament el seu estat ecològic i que, si es compleixen determinades circumstàncies, fins i tot l'efecte de l'incendi pugui ser regenerador.

Un dels factors clau perquè es produeixi aquesta regeneració positiva està relacionat amb el temporals, que provoquen un rentat de l'excés de matèria orgànica i nutrients acumulats. Si el temporal es produeix després de l'incendi, quan els nutrients estan mobilitzats en forma de cendres, l'efecte regenerador i de rentat ha de ser molt més important si la circulació de l'aigua és de sortida cap a mar. Si és així, potser l'efecte de l'incendi, a mig termini, sigui regenerador i millori l'estat ecològic de la llacuna. Això sempre que les cendres no estiguin compactades, per la qual cosa és molt important evitar el trepig després de l'incendi, per no compactar el terreny, la qual cosa dificultaria tant la mobilització de cendres com la recolonització de la vegetació.

L'entrada de cendres a l'aigua provoca un augment de la terbolesa de l'aigua i de la concentració d'algues degut a l'increment de nutrients minerals. La durada d'aquesta situació dependrà de la hidrologia. De fet, al Ter Vell alternen anys d'aigües tèrboles riques en fitoplàncton (principalment en anys humits, amb moltes aportacions de nutrients) amb anys d'aigües clares riques en macròfits (sobretot en anys més secs, amb menor entrada de nutrients). Per avaluar-ne l'evolució després de l'incendi, els científics han instal·lat una sonda d'oxigen a la llacuna per poder analitzar el seu

comportament durant els propers mesos.

Els tècnics de l'IEA han recuperat els estudis sobre l'efecte d'un incendi que hi va haver el juliol de 2012 als estanys i basses de l'Albera. Durant els primers mesos d'inundació després de l'incendi (novembre 2012) hi havia un increment d'algues filamentoses i una disminució dels invertebrats que tenen mecanismes de dispersió passius, com els cargols (no tenen capacitat de dispersar-se per ells mateixos i altres organismes, el vent o l'aigua els dispersen). En canvi els dispersors actius no es van veure afectats, ja que van poder recolonitzar les basses cremades des d'altres properes. Això demostra la importància de l'existència de llacunes properes en la conservació d'una llacuna i la necessitat de considerar la comunitat d'una llacuna no com un grup d'organismes localitzats en un punt aïllat, sinó com un grup d'organismes que habiten una xarxa de punts d'aigua més o menys interconnectats. En aquest sentit, la conservació d'altres zones humides costaneres, com els aiguamolls de la Pletera, la gola del Ter o les basses d'en Coll tindrà un efecte de gran importància per a una ràpida recuperació ambiental del Ter Vell. A la primavera del 2013 ja no hi havia diferències entre llacunes cremades i no cremades a l'Albera. En el cas del Ter Vell no seria descartat seguir una evolució similar.

Pel que fa a l'impacte més immediat de l'incendi, els tècnics conclouen que:

- El canyís ha desaparegut en la major part de la superfície, però es recuperarà fàcilment. al Ter Vell hi ha una subespècie de canyís, que dobla en alçada el canyís normal. És una varietat menys freqüent i caldrà veure els propers mesos si regenera.
- Els joncs i les salicòrnies és fàcil que es recuperin si no es modifiquen les condicions de salinitat i inundació.
- Els tamarius no semblen completament calcinats i podran rebrotar fàcilment.
- Pel que fa a la fauna, els efectes haurien estat pitjor si l'incendi hagués passat a la primavera o principis d'estiu, especialment per als ocells nidificants o altres vertebrats que hi puguin criar. Sí ha tingut un fort impacte en les tortugues, moltes de les quals van aparèixer calcinades.
- Pel que fa als peixos s'ha detectat una densitat abundant de gambúsia. Nombrosos exemplars eren visibles a les aigües del Ter Vell els dies després de l'incendi, fet que fa pensar que l'efecte immediat sobre els organismes estrictament aquàtics ha estat menor.